

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼՎԱՐԻԱ

Տարեկան . . 12 Յր.
Վեցամսեայ . . 6 "

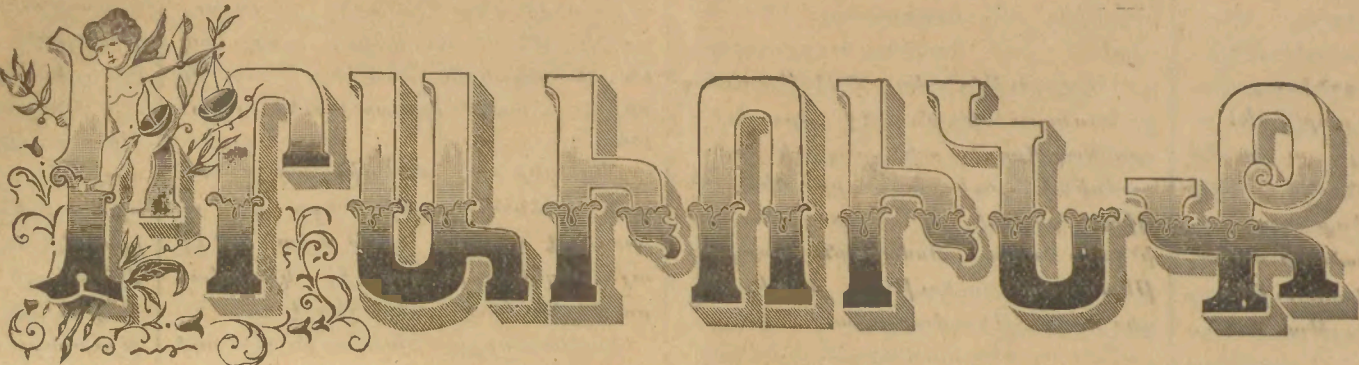
ԱՐՏԱՍԱՀԱՐԱՆ

Երկու քիւ մեկ ծրարով
Տարեկան . . 14 Յր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2,60 Տօյար
Վեցամսեայ 1,50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Իրանոյցիական տողը
20 ամսեայով

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՏԵ

Rédaction du journal

„Ipravunk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

„Иправункъ“

ВАРНА (България)

Գրութիւնք եւ
չեմ տրութիւնք

ՎԵՐՋԻՆ ԶԵԿՈՅՑ

Մեր այն կարգ մը բաժանորդները՝ որոնք քերթիս տնօրէնին ձաւորորոշեալ միջոցին եւ նախակներով խոստացած էին միւլէն տարեգոյնի իրենց պարտքը ԱՆՊԱՏՃԱՌ ԴՐԿԵԼ, բող հաճին գտնէ այս Յոշնոյար ամիսը լրանալէ առաջ խոստումներն կատարել: Հակառակ պարագային զանոնք մեզ խաբողներ պիտի նկատենք եւ ինչ դիրքի տէր ալ եղած ըլլան, փետրոշարի մեր առաջին քիւերուն մէջ զիրենք յաւանէ անոնանէ պիտի նշանակենք: Այսպիսիները ախանգաւ ընդ միշտ համոզուելոյ են՝ քէ՛ քերթիս ամեկօրեայ ծախքը միմիայն բաժնեգիններովը կը գոցուի. իսկ քերթը ստանալ ոչ չլմարելոյ ոչողակի անոր գոյոքեալն դէմ դաշել է. մենք չը պիտի ներենք այդ կերպ վարողներուն:

ՈՒՐԱՆԱՌԻԹ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Գաղթականներու ի նպաստ հանգանակոյնը. — Հայաստանի շարժումը Եւրոպայի մէջ. — Աստրո-Հոնգարիոյ Հայերը:

Հին եւ նոր աշխարհներու ամենէն աւելի մոռցուած անկիւններուն մէջ առանձնացող մէյմէկ ամի հայ գաղութներն իսկ, ուրախաբար է տեսնել որ, անտարբեր չեն ուզեր միայն տառապանքի այս օրերուն, իրենց կարողութեան չափով հայրենիքի կարեկից ձեռք մը կարկառու պարտականութեանը մէջ:

Կովկասի տաճկահայ փախստականներուն վերադարձին նիւթապէս աստարելու մեր կոչը՝ Պուլկարիոյ քիչ հայաբնակ գիւղերէն սկսած, մինչեւ Ռումանիոյ Թէքուճ, Ճուրջօղա եւ ուրիշ մի քանի պանգոլիստ հայեր պարունակող քաղաքները եւ մինչեւ Ափրիկէի, Ֆէյոլ, Ճիպուլի անկիւնները արձագանք գտաւ. Հայաստանցի

բռնակիրը, սպասաւորը, արհեստաւորը ու խանութպանը հաւասարապէս փութաց իր հացագի նէն բաժին մը հանել երկու սուրին մէջ մնացած, հայրենիքի ձիւնապատ սահմաններուն վրայ աստիճանաբար հեծնող իր եղբորը:

Այս իրողութիւնը հայ ժողովուրդին, մասնաւորապէս Հայաստանցիին անվատ հայրենասիրութեան ու պարտաճանաչութեան մէկ զօրաւոր ապացոյցն է. Մասնաւորապէս Հայաստանցիին կըսեմ. որովհետեւ Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ եւ Եգիպտոսի ազգային հաստատութիւնները վարող, հայ գաղութները պաշտօնապէս ներկայացնող մարմինները երբեք չլարժեցան Հայաստանի օրերը եւ փախուստականները նպաստաւորութեան հոնքէն մարդասիրական ու հայրենասիրական գործին ուղիով. կղերը ու թաղականը, երեսփոխանը ու հոգաբարձուն, անշնան բացառութեամբ մը, կարեկցական քայլ մը իսկ ստնել չը փորձեցին. կղերական դասէն միայն Ամերիկայի Սրբազան Առաջնորդն է որ, թէեւ քիչ մը ուշ, բայց վերջապէս «շրջաբերական թողութեամբ մը կը հրաւիրէ իր հօտը ձեռք կարկառու կովկասի գաղթականներուն. կը հատաւոր թէ այս հրաւերը յաջող արդիւնք տայ:

Եւրոպայի մէջ Հայաստանի բաշխեալները աւելցնելու եւ հայաստանական շարժումը ընդհանրացնելու նպատակաւ «Եւրոպայի Հայ Ռումանոգական Միութեան» ջանքերը գնահատելի են:

Սոյն Միութեան նախաձեռնութեամբ զանազան կարեւոր կեդրոններու մէջ սկսած է Հայոց ի նպաստ գումարումներ, միթիւններ տեղի ունենալ. նշանաւոր անձնաւորութիւններ կատնախօսեն Հայաստանի ու հայուն նկատմամբ Պերլինի մէջ Տանիացի հռչակաւոր մատենագիր ու քննադատ Ժօրժ Պաւստէս փետրուար 2ին բանախօսութիւն մը ըրած է մեծ յաջողութեամբ: Միւս կողմէ այս օրերս Բարիդի մէջ տեղի կունենայ

մեծ միթիւն մը, որուն պիտի մասնակցին Ֆրանսացի քաղաքական ամենաբարձր անձնաւորութիւններ, նախագահութեամբ Տէթուրնէլ տը Կօնսթանթին, որ Հահէյի Միջազգային իրաւարար ատենանիստի անդամ է. այս միթիւնին մէջ պիտի խօսի նաեւ Ֆրանսայի Երեսփոխորդը. ժողովոյ նորընտիր դեր-նախագահ Տ. Ժան Ժօրէս. իսկ օրակարգ մը պիտի ներկայացնէ Տ. Անատոլ Լրուու Պօլիօ: Ժընէվի մէջ պիտի խօսի Բոս Արմէնիայի տնօրէն Տ. Բիէն Գիլաու. իսկ Լիօնի մէջ պիտի ատենախօսէ Տ. Ֆրանսիս տը Բուէսանէ, որ Թաւրի եւ Օտօրի խմբագիրներէն մին է:

Այս բոլոր նշանաւոր բանախօսութիւնները ընտրեալ եւ խոսնաբանութեանց առջեւ արտասանուելէ վատ, Ռումանոց Միութիւնը որոշած է զանոնք եւրոպական զանազան լեզուներով տարգարել ու տարածել ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհի մէջ:

Ինկրառիթ շարժում մըն ալ սկսած է Հունգարիոյ կալիցիա եւ Պուլկարիոյ նահանգները դարբնէ ի վեր հաստատուած հայ գաղութներուն մէջ: Մոռցուած չէ անշուշտ Պուտաբէշի խորհրդարանի սրահին մէջ Բոս Արմէնիայի խմբագրապետ Տ. Բիէն Գիլաուի յիշատակելի բանախօսութիւնը, որուն մասնակցեցաւ նաեւ Հունգարիոյ խորհրդարանին նախագահը:

Կալիցիոյ եւ Պուլկարիոյ մէջ վերջերս հայ բրօպականտիստի մը գործունէութեան շնորհիւ, այդ կողմերու հին հայ գաղթականութիւնները, որոնք կը կարծուէր թէ բոլորովին այլաստուած ու հայութենէ օտարացած էին, Հայաստանի դժբախտութեանց մասնաւորութիւններուն անօթանալով, յիշած են իրենց հայկական ծագումը, եւ յուզուած իրենց ազգակիցներուն տառապանքներէն, կորոշեն անոնք ժողովուն ներածչափովը հայերու ինպաստ Ալքստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեան վրայ ճշոււմ բանեցնելու աշխատիլ: Այս նպատակով Չերնո-

վիցի Լէհահայերը չը գումարեն մեծ ժողով մը, մասնակցութեամբ ուրիշ կողմերէ եկած պատգամաւորներու. այս ժողովոյ մէջ միաձայնութեամբ որոշուած կը տրուի Ալքստրիոյ Երեսփոխանական Ժողովոյ լեհահայ պատգամաւորներուն մատուցանել յիշատակագիր մը, որ անմիջապէս կը իմքագրուի. այս յիշատակագիրը, զոր մեր ազգային լուրերու բաժնին մէջ կը հրատարակենք, կը ստորագրեն Կալիցիոյ ու Պուլկարիոյ նախ շատ մը բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ:

Աւելցնենք թէ այդ յիշատակագրին մատուցուելէ անմիջապէս յետոյ, աւստրիական խորհրդարանին մէջ առաջին անգամ ըլլալով, Հայկական Խնդրին եւ հայկական սղէտներուն վրայ երկու հարցապնդումներ տեղի ունեցան: Բայց որովհետեւ խորհրդարանին մէջ արտաքին գործերու նախարար Կոմս Կուլուխովսքին ներկայ չէր գտնուէր, պատգամաւորները որոշած են այդ առթիւ իրենց հարցապնդումները վերապահել Ալքստրո-Հունգարական պատգամաւորութեան գումարումին, ուր կայսրութեան արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ բոլոր խնդիրները վիճաբանութեան կենթարկուի: ու արտաքին գործերու նախարարը պարտաւոր կըլլայ բացատրութիւններ տալու:

Արեւելեան խնդիրներուն մէջ Ալքստրիոյ ունեցած դերը եւ վախելած ազդեցութիւնը նկատի առնելով, այս նոր սկսող հայանպաստ շարժումը կը կարծենք թէ Լիւնուած է մեր խնդրոյն նպաստաւոր զարկ մը տալ:

ԳՈՒՐՊԵՐ

ԴԵՂԻՆ ԳԻՐՔԸ

Բ.

Դեղին Գիրքը կը պարունակէ Վիէնայի Ֆրանսական դեսպանին Դեկտեմբեր 31 թուակիր մէկ նամակը, Կոմս Լամտորֆի ուղեւորութեան վերաբերութեամբ. «Կոմս Լամտորֆը, կըսէ դեսպանը, երկէ երկար տեսակ-

ցութիւն մը ունեցաւ նախ կոմս կու-
լուխովակիի ու յետոյ կայսեր հետ,
որ ատեն կարծիքի փոխանակութիւն-
ներ ունեցան: 1) Մակեդոնիոյ քրիս-
տոնականներուն վիճակը բարեփոխելու
անհրաժեշտութեան վրայ: ու 2) այն
միջոցներուն վրայ, որոնցմով կարելի
կըլլայ այս արդիւնքը ձեռք ձգել, ա-
ռանց սրբաբոլ ֆուօն րան մը փոխե-
լու, ու առանց իր կայսրութեանը
այս նահանգին վրայ Սուլթանին ու-
նեցած իրաւունքները կապտելու:
կոմս Լամատորֆ հաճեցաւ ինքն իսկ
այս տեղեկութիւնները ինծի հա-
ղորդել: Կայսեր ու կոմս կուլու-
խովակիի հետ անոր խօսակցութիւն-
ները իրեն համոզում գոյացնել տուին
թէ անոնց ու իր տեսութեանցը մէջ
նոյնութիւն կար՝ հարկաւորապէս
Սուլթանին դիւրացնելու համար այն
բարենորոգումները՝ որոնք մերժելու
կարող չէ ու որոնք զինքը կապահո-
վեն միանգամայն թէ՛ իր՝ իրաւունք-
ները պիտի յարգուին:

«Այս բարենորոգումները վերաբերե-
լու են տասանորդի հաւաքումին ու
ոստիկանութեան վերակազմութեանը,
որուն մէջ իսկապէս քրիստոնեայ
տարրեր ալ պիտի ընդունուին, ա-
ռանց երբէք ստիպուած ըլլալու որ
թրքերէն կարողաւ ու գրեւ գիտնան:
Յետոյ, իբր այս բարենորոգմանց
գործադրութեանը երաշխաւորութիւն,
հարկ էր որ Սուլթանին կողմէ ու-
ղարկուած վարիչը վայելէ բաւակա-
նապէս անկախ իշխանութիւն մը,
որպէս զի իր պաշտօնին պատասխա-
նատուութիւնը յանձն առնէ, ու
ընտրէ անհրաժեշտօրէն իրմէ կախում
ունեցող աշխատակիցներ:

«Կոմս Կուլուխովակի ինծի հաստա-
տեց թէ Պոլսոյ մէջ համերաշխ գոր-
ծունէութեան մը սկզբունքին ու մի-
ջոցներուն վրայ իր Ռուսիոյ պաշտօ-
նակցին հետ լիապէս համաձայն էր»:

Յունուար 3ին (1903) Մ. Տէյքասէ
Պոլսոյ իր գործակատարին կը գրէ.
«Թուրքիոյ զեռպանը փափաք յայտ-
նեց, յանուն իր կառավարութեան,
գիտնալ թէ Հանրապետութիւնը Մա-
կեդոնիոյ կացութիւնը ի՞նչ կ'իրազմ
կը նկատէ: Անոր պատասխանուեցաւ թէ

Թուրքիոյ համար ժամանակ է որ Մա-
կեդոնիոյ մէջ իրականացնէ կարելի
եղած ինչ չափ էական ու կատարեալ
բարեկարգութիւններ: Եթէ Թուրքիա
իր ձեռնարկութեան մէջ յարատեւէ,
գրգռեալ ժողովուրդները պիտի ապրս-
տամբին: Արեւելիք խնդիրը վերստին
պիտի բացուի ու անոր լուծումը,
ինչպէս միշտ, Օսմանեան կայսրու-
թեան կազմալուծութեան պիտի յան-
գի: Բազմաթիւ վարչական ու տնտե-
սական բարենորոգումներ Միւլիսի պէյի
ներկայացուցեցան: Նախ, ընդհանուր
աղէկ կառավարիչի մը ընտրութիւնը,
զոր լաւ էր շատ մը տարուան համար
անուանել, որպէս զի վայելէ անկա-
խութիւն մը ու իրական հեղինակու-
թիւն մը բոլոր պաշտօնատարներու
վրայ ալ, որոնք կառավարիչին միջ-
նորդութեամբ վիճան Պոլսոյ հետ
թղթակցելու կարող ըլլան:

«Տասանորդի հաւաքիչներուն վար-
մունքները պէտք կար լրջօրէն կանո-
նաւորել, խստութեամբ քննել ու
գիւղացին ալ անոնց կեղծութիւններէն
երաշխաւորել:

«Իւրաքանչիւր նահանգ ունենալու
էր իր մասնաւոր երեւոյթութիւն, այն-
պէս որ ալ ջնջուէր հաստատուած այն
սովորութիւնը, որուն համաձայն պա-
լատը կամ Պոլսոյ կեդրոնական վար-
չութիւնը հեղինակութիւնը նահանգ-
ներու անտուկներուն վրայ դրած կը
քաշէ: Նահանգական հաւաքումները
յատկացուելու են նահանգային ծախ-
քերու ու աւելին միայն, եթէ կայ,
Պետութեան ուղարկուել:

Ոստիկանութիւնը վերակազմութեան
ու կանոնաւորութեանը աղէկ վճար-
ուելու է: ոստիկանութիւնը կազմուե-
լու է քրիստոնեաներով ու միւսթիւ-
մաններով, նահանգի ժողովուրդնե-
րուն թիւին համամատոյնութեամբ ու իր
զուլմը եւրոպացի պետեր ունենա-
լու է:

«Մնաց որ, միայն ոստիկանական
կազմակերպութիւնը չէ որ եւրոպա-
կան հակաշնոր մը ենթարկել հարկ
պիտի ըլլար: այլ նաեւ դատական ու
եղեւմտական վարչութիւնները:

«Միւս կողմէ, Օսմանեան զեռպանին
զիտել տրուեցաւ թէ հանրային պարտ-

քերու խորհուրդին ու ծխախոտի Ռէ-
ժիին գործառնութիւնները կապացու-
ցանին թէ Օսմանցիները ընդունակ
են, եւրոպական տնօրէնութեան մը
ներքեւ, աղէկ պաշտօնեաներ ըլլա-
լու:

«Միւլիսի պէյ մտադիւր այս զանա-
զան յանձնարարութիւնները լսեց ու
ըսաւ թէ զանոնք շիւթ պիտի ընէր
այն տեղեկագիրն զոր իր կառավա-
րութիւնը իրմէ պահանջեր էր»:

Դիւլիսի Գլխաւոր Կարիքի այս յոյժ
կարեւոր վաւերագրով վերջ կը գտնէ:

ԴՐՕՇԱԿԵԱՆՆԵՐԸ

(Շար. նախ. քիւէն և Վերջ)

Այս մէկ քանի տխուր իրողութիւն-
ները լայնաբեր յետոյ՝ երբեք խօսքով
պիտի ջանամ ցուցնել թէ որոնք էին
եւ ինչպէս հիմը դրին Դաշակցե-
թեան: Այսօրուան ապակեղորոնցման
անուան տակ պահուած ժընէվեան
Պիւրոյի ձրիակներէն՝ Թիֆլիզի Եէյ-
թան փողոցի պատերուն տակ հաց
մուրացող որբեր էին, որոնք քանի
մը հարուստներու պաշտպանութեամբ
մեծցան: Ժընէվի մէջ ալ կըսպասէին
հարուստ բարերարի մը ողորմութեան:
Հայկ. Յեղափոխութիւն մը ծագում
առած էր, Հեղկատարներն մինչեւ Ա-
մերիկա հայութիւնը փարիլ սկսած էր
Ս. Գործին: Ժողովուրդին մէջ միա-
միտներ չատ էին: Ինչպէս շահագոր-
ծեն զանոնք առանց պատասխանա-
տուութեան: մտածեցին գիտել ու
միջոցը գտան: Այս առիթները քանի
մը Ռուսահայ Հնչակեան կուսակցու-
թիւնէն դուրս ձգուած կամ հետացած
էին: Ասոնք էին Բարսեղ Մեղիք Գրի-
գորեանց, Կարապետ Ղուկասիկեանց,
Վարդ Պատրիկոսի կամ Վարդօ որք յե-
ղափոխութիւնը շահագործելու մո-
լութիւնը բռնուած՝ վերոյիշեալ Թիֆ-
լիզեան մուրացիկներու հետ համա-
խորհուրդ գտնուելով՝ ուղեցին իրենց
քմահաճոյցը համապատասխանող մար-
մին մը տեղեկել: Պատուական ծառ-
գիւրը յաջողեցան գտնել, ու զայն մը-

կըրտեցին «Դաշակցութիւն» ապա-
կեդրոնացեալ տիտղոսով: Նոր եռան-
դով գործի սկսան, մրցումի եղած
էին, եւ իրենց չիլ նպատակներուն
մէջ ինչո՞ղ անկեղծ բայց խաղախու-
թիւն ու կեղծիք չի սիրողները կար-
տաքսէին: Եւ կըսպանէին անոնք
որոնք իրենց ներքին գործերը հրա-
պարակ հանելու վախը կուտային:
Ամերիկայի Դրօշակեանները անտեղ-
եակ ու անձանօթ են այս իրողու-
թիւններուն: այս անգիտակցութեամբ
էր որ Ամերիկայի Դրօշակեանները ի-
րենց Պետերու կիրքերուն մօտիկ ըրին,
ու չուզեցին խորհիլ թէ գերի ժողո-
վուրդի մը յեղափոխութիւնը լսուած
կամ տեսնուած է յաջողի ապակեղ-
որոնացեալ գրգռութեամբ: Յոյնը, Պուլ-
կարը, Կրեմէն, Գիւպան Ապակեղոր-
նացումով ազատեցան: Ու զուք, պա-
րոններ, ձեր ապակեղորոնացեալ անհաս-
կանալի դրութեան տակ՝ ձեր խիստ
կեղծոնացեալ ժընէվեան պիւրոյին կամ
պիւրօններուն վրայ բարոյական ճնշում
բանեցնելու շնորհքը կը մուրաք այ-
սօր: (*) Ձէք դիտել որ ինչպէս վե-
րը յիշած եմ՝ այդ ժընէվեան Պիւրօն
ձեզնէ արթնուն եղած է եւ բնաւ չի
փափաքի որ իր վրայ հսկող կամ
քննադատ ունենայ: չէ՞ մի որ ապա-
կեղորոնացման կեդրոնը կը ներկայաց-
նէ այն: Ձեր ապակեղորոնացման դրու-
թեան եւ ձեր կուսակցականութեան
չաբիքները չէ՞ն այն ոճրագործու-
թիւնը, առեւանգումները, սրբապղ-
ծութիւններն ու գողութիւնները ո-
րոնք Դաշակցական դրօշին տակ գոր-
ծուեցան ու կը գործուին, եւ որոնց
մանրամասնութիւնը առանձին բը-
շիւրով մը թերեւս հրատարակեմ ձեր
խաղութիւնը ժողովուրդին ծանօթա-
ցնելու համար:

Կրնա՞ք արդարացեալ 28 սնտուկ
ղէնքերու գողերուն արարքը, որուն

(*) Ամերիկայի Դաշակցականները
վերջիս ջանացին Պիւրօններու վրայ
համարառութեան ու բարոյական ազ-
դեցութիւն ունենալու իրաւունք մը
ստանալ, բայց ցարդ չը յաջողեցան
ու կերեւալ թէ, չպիտի ալ յաջողին
երբէք: Ծ. Խ.

Ա. ԵՐՏԱՆԵԱՆ (59)

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՆՈՒՍԱՆԵԱՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

— Այս մտերմակները մատուկի մը մէջ պիտի գնեմ
ու կնքեմ: Երբ ժամանակը պայ, դարձեալ տունդ
կուգամ ու ձեռքովս կը քակեմ զայն:

Վախառուն չգիտողից: Առարկելու բառ մը
չգտաւ ըսնաք: Ուստի թիթիկէ փոքրիկ մտառիկ մը
բերաւ: Ներսէն Արծրունին իր ձեռքով այդ թուղ-
թերը մտառակին մէջ կըրաւ ու ծոցէն կնիք մը հանե-
լով, երկու տեղէն ալ ամրացուց ու կնքեց: Յետոյ
պատուիրեց:

— Այս մտառիկը ձեր քնացած սենեկին մէջ պիտի
պահէք, որպէս զի անոր կնիքը մէկը չտանէ: Եթէ
հասկցուի, կեանքդ վրայ կուտար: Հաւցա՞ք...:

— Գլխուս վրայ, էֆէնտի, թոթովեց Սերոր աղա:

Դուք անհող եղէ՞ք. իմ ննջարանս մէկը չմաներ:

— Աղէ՛կ. ուրիմն մնա՞ք-բարով:

— Երկա՞ք-բարով... Կախաղեց Սերոր աղա:
Ներսէն Արծրունին ոտքի ելաւ ու մեկնեցաւ:

Սերոր աղա մինակ մնաց:

Պահ մը մտածեց... ձեռքը ճակոխ տարաւ ու
անոր վրայ լեցուած խորշոմները ճմրդիկեց, ճանկուտեց
ու ճանկուտեց. յետոյ հիւրանոցին մէջ ման եկաւ,
մէկ պատուհանէն միւսը դնաց:

Օ՛հ, զարհուրելի երկիւղ մը պաշարած էր զինքը:
Իրեն անանկ կուգար որ դուռին քով մէկը կար,
ուր պահուած էր մութին մէջ ու կը սպասէր:
Իրեն անանկ կուգար որ կրակի մը մէջ կը գտնուէր
եւ օգնութիւն պոռալու չէր կրնար:

Վերջապէս, ժամերով տատապելէ ետքը, դուռս
կըսաւ հիւրանոցէն ու ննջարանը քաշուեցաւ:

Մտառիկը հո՞ն էր:

Կարմիր կնիքը կերեւաւ, որուն մէջ երկու օկըր-
նատուեր կային, զոր չէր կրնար կարգալ:

Այդ տարբերակի աւարկային նայեցաւ, որուն մէջ
իր հարստութիւնը կար, սակայն իրը չէր:

Սեւ օձ մը կար անոր մէջ, որուն մօտենալու
կարծես թէ կը վախնար:

Անբողբ դիչերը չքնացաւ:

Առաւօտը, դեռ լոյս չծագած, իր մօթին մէջ ա-
ղետալի խորհուրդ մը յղացած էր:

Սերոր աղա սկսաւ արամարանել:

— Ի՞նչու համար կը վախնամ... Ի՞նչ խնիթ եմ
էղեր... Կեցի՛ր, այսօր լուր կուտամ «մեւնե-
րուն...», կը պատմեմ եղբորդիսն ու ձեռքէն
եկած միջոցը պիտի գտնեմ... Ի՞նչ բռել է...
մտերմակներս ի՞նչու մնան այս մտառակին մէջ: Որո՞ւ
սպորանքն է որ պրաւումի տակ կ'առնուի: Ո՞վ էր
այդ անձանօթը, որ սեմերէս նկար մտաւ ու ամե-
նայն համարձակութեամբ տանիկ հրաման մը տուաւ

ինծի: Կառավարութիւնն ի՞նչ կառավարութիւն ալ է
նորէն չկրնար ասանկ անիրաւ վճիռ մը տալ: Մի՞թէ
կառավարութիւնէն աւելի զօրաւոր ուժ մը կար ա-
նոր կողմ, որ չհամարձակեցայ առարկութիւն մը
ընել: Է՛հ, երբեմն էր որ կը վախնայի, երբեմն էր
որ դիւղը մտնելու կը զողայի... Վերջապէս, եր-
բեմն էր որ սա զեղաղիններու հետ սնուչութեամբ
խօսելու ստիպուած էի... Բայց հիմա՞... հիմա
ի՞նչու պիտի վախնամ, ի՞նչու պիտի գողամ, ի՞նչու
պիտի կասկածիմ. քանի որ զէմն բան ում չունիմ.
քանի որ չլատուեցաւ այն ուժը, որուն «կազմա-
կերպութիւն» անուն կուտային: Այդ ուժը բաժ-
նուած է... Ես անոր կշիռը ձեռքի մէջ առած
եմ. կը ծանրացնեմ մէկուն նժարը: ասա՛ կը թե-
թեւայ միւսը:

Ու Սերոր աղա սկսած էր յիմար մը կարծիլ ինք-
զինքը, որ բոլոր գիշերը չէր քնացել:

— Երկու կուսակցութեան գլխաւորներն ալ կը
ճանչնամ, շարունակեց վախառուն: Անպատճառ ե-
կողը կա՞մ Պահպանողականներէն է եւ կամ թէ՛ Յա-
նաջգիւղականներէն: Ասոնցմէ՞ դուռն մէկը չկայ:
Ի՞նչ որ ալ ըլլայ, կը պարզուի խնդիրը: Գեղեցիկ
առիթ մըն է այս խաղախութիւնը... ասով պիտի
կրնամ մէկը միւսին դէմ հանել ու բողբոմի ջախ-
ջախել անոնց ուժը:

Այդ օրը խորհրդածութիւններով անցուց ու իր
վախառուական բարակ հոշիւններու համեմատ քնն-
նեց, չափեց ու կշռեց խնդրին ծանրութիւնն ու ա-
նոր հետեւանքը:

Գիշերը հանգիստ քնացաւ: Մտառիկը չէր երեւնար
աչքին: Կառավարները փարատած էին:

մէջ մեծ տեղը ունէր ձեր մեծաբան
Վարդան: Ժողովուրդն պիտոյնիդ գի-
տակցաբար ծածկել ուղեց ատոնք:

Կրկնած եմ եւ կը կրկնեմ թէ, ե-
րեք կեղծարարներ—Կիւրճեան, Վա-
հանեան եւ Վառման սուտ աօքիւ-
մաններ շինեցին իւր Արփիարեանի
նկատմամբ: Այս Վառմանը ըստածը
ձեր պետն է այսօր, անոր զեղծում-
ները հրապարակող անձը—եւս— ալ հոս
եմ, եւ պատրաստ եմ ըստանալ հաս-
տատուութիւն: Կը կրկնեմ, հրապարակ կը
կանչեմ ձեզ հատարանիւ սոյն զեղ-
ծումները: Զեղի, Դրօշակեաններուդ
ձեռք օր պայմանաժամ կուտամ զիս
ընկերական ատենանի մը հրաւիրելու:
Եթէ այդ խորոշեալ պայմանաժամին
հրապարակ չը գաք, հայ ժողովուրդը
ըստանալու ճշմարտութիւնը պիտի
ընդունի: Բայց այդ ատենանը կազմելու
համար հետեւեալ պայմաններն ունիմ:

Ա. Ամերիկայի կեդր. Կոմիթէն եւ
բաշխարհէ որ Վառման Ամերիկա-
յէն չի փախչի, մինչեւ սոյն խորոշոց
քննութեան վերջաւորութիւնը, զի
մի գուցէ, Վառման որորուն ձեռա-
կերպութիւններով իր օձիքը ազատե-
լու համար փախչի Ամերիկայէն:

Բ. Երկու Հնչակեան իմ կողմէն,
երկու Դրօշակեան ալ կեդր. Կոմիթէի
կողմէն որոշուին, եւ այդ չորսի հա-
մաձայնութեամբ երեք չէզոքներ ընտր-
ուին ու կազմին եօթը անձերէ Թանձ-
նախումբ մը:

Գ. Դրօշակեան ներկայացուցիչներ
ԼիւձՅՐ ըլլալու են: Առաջարկէս մի
սրտմտիք եւ հրապարակ եկէք:

ԵԿԵՂԵԱՅ ԳՈՒՐԳԵՆ

Դիւտ. Խմբ. — Դաշնակցականաց
Ամերիկայի կեդր. Կոմիտէն, Ա.
Վառմանի հաճութեամբ, առա-
ջարկեալ ատենանը կընդունի եւ
Ամերիկայի Հնչակ. Մասնաճիւղե-
րու Նահանգային վարչութեան կը
դի է որ եօթը անձերէ բաղկացեալ
խառն ընկերական ատենան մը ընդ
փոխ կազմուի, միայն Վառմանի
մասին Եկեղեցաց Գուրգէնի հրապար-
ակած ամբաստանութիւնը քնն-
եելու համար:

Բայց մենք կը կարծենք թէ
միայն Վառմանի անձովը զբա-
ղիլ գոհիմէ պարապ յոգնութիւն
մը եղած կըլլայ, որովհետեւ յաշ-
Պաշնակցականաց անձերը նշանա-
կութիւն չունին. քստ մեզ պէտք
է ամբաստանողին վերի բաց նա.
մակին մէջ մի առ մի թուած բո-
լոր պարագաները քննութեան են.
թարկել, որով միայն կարելի կըլ-
լայ ամբողջ Դաշնակցական կազ-
մակերպութիւնը իրեն Պիւր Օնեբով
ու պետերով եւ անոնց հետեւած
սխալներովը ճանչնալ ու ճանչ-
ցնել հայ հասարակութեան: Այս
բաստանութիւններուն կէսը եթէ
հաստատուի, կը բաւէ:

Քաղաքական այս քննարկի մի-
ջոցին այդ ամբաստանագիրը կա՛մ
հրատարակուելու չէր, պատեհ ժա-
նանակի մը յետաձգելով, եւ կամ,
եթէ հրատարակուեցաւ, պէտք է
խնդիրը իր բոլոր պարագաներով
լուրջ քննութեան մը ենթարկել.
որպէս զի միշտ միեւնոյն խօսքերը
կրկնելու եւ ժողովուրդին մէջ ար-
դէն զոյլութիւն ունեցող հակընդ-
դէմ հոսանքները շարունակապէս
զրգուցնելու մէջ պահելու պատ-
ճառները վերցուին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հինգշաբթի գիշեր ՍԱՆԴՐԱԿԱՆ
հին մէջ տեղի ունեցաւ խռնոյն բազ-
մութեամբ ընկերութեանս ի նպաստ
թատերական ներկայացումը:

Գործ. Ժողովս կուգայ հրապարա-
կաւ իր խորին շնորհակալութիւնը
յայտնելու Վսեմ. Նահանգապետին որ
բարեհաճած էր իր բարեկամներով ներ-
կայ գտնուիլ եւ աւելի փայլ մը տալ
երեկոյթին: Շնորհակալութիւն ալ
ամէն հայ եւ օտարազգի պատ. ան-
հատներուն որոնք ի նկատի ունենա-

լով ընկերութեանս խնամած 17 որ-
բեր՝ սիրայօթար չմերժեցին մասնակ-
ցիլ ինչպէս նաեւ ոմանք իրենց նուի-
րատուութեամբ: Նաեւ շնորհակալու-
թիւն ՎԷՍԷԼՕ Հայ Դերասանական
խումբին որ հաճեցաւ բոլորովին անձ-
նուիրաբար, Նոյնիսկ բեմական եւ այլ
ստիպողական ծախքեր ընկերութեանս
նուիրելով, Սլոգան Ինկիւր բարոյալից
թատերախումբը ներկայացնել յաջող
կերպով, որ քանիցս ծախահարուեցաւ
հանգիստականներէն:

Գործ. Ժողովս կուգայ հրապարա-
կաւ ներողութիւն խնդրել այն Պատ.
ազգայիններէն որոնց գիմնու մոռ-
ցուած է. որովհետեւ Գործ. Ժողովը
յանկարծ շատ արտուր եւ տեղը անկա-
կալի մը հանգէպ գտուեցաւ եւ ի՞նչ
գրեթէ մէկուկէս օրուան մէջ կազմա-
կերպեց երեկոյթը:

Մնամք յարգանք

Ի դիմաց Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Կ. Ծանկիւլեան Յ. Ա. Գոշուհեան
(Կնիւ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ահա բնագիրը այն կարեւոր
յիշատակագրին՝ զոր կալիցիոյ եւ
Պուգովիայի հայ գաղթականու-
թիւնները Աւստրիական խորհրդա-
րանին Լեհաստան երեսփոխաններուն
մատուցած են. այս յիշատակա-
գիրը հրատարակած են վիեննայի
շատ մը թերթեր ու Նեոյէ Յրայէ
Բոհեմ:

Բարձրագատիւ ճէր
Պեղիւնի Դաշնագրին 61րդ յօդ-
ուածը կըսէ.

«Բ. Դուռը պարտաւոր է հայաբնակ
գաղութներու մէջ անյապաղ իրադո-
րել այն բարեկարգութիւններն ու
բարեկարգութիւնները, որոնք տեղական
պետքերու տեսակէտով կը պահան-
ջուին, ու հայ բնակչութիւնը քիւր-
տերու ու չէրքէզներու դէմ երաշխա-
րելու:

Բ. Դուռը պարտաւոր այդ նպա-
տակաւ իր առած քայլերը կը ներկա-
յացնէ պետութեանց, որոնք անոնց
գործադրութեանը վրայ կը հսկեն:

Թէ ինչպէս այդ հսկողութիւնը
կատարուեցաւ, այդ ալ բովանդակ
աշխարհի յայտնի է ու պէտք եղածին
չափ կապացուցանեն այն զարհուրելի
կոտորածները, ուր իբր զոհ հարիւր
հազարաւոր անգէն հայեր կոտորուե-
ցան Եւրոպայի աչքին առաջը:

Իբր հայեր, բայց նախ եւ առաջ իբր

մարդեր, որ ամեն թշուառութեան կա-

րելից կը մնանք, իբր հայեր որ բախտ

ունինք աւստրիական հայեր ըլլալու

ու մեր ձայնը ազատօրէն լսեցնելու

— թախանձագին կը խնդրենք ձեր

մեծապատուութիւնէն որ բարձրացնէք

ձեր ազդեցիկ ձայնը թրքական լծին

ներքեւ չարչարուող հայերու թշուա-

ռութեան մեղմացուելուն ի նպաստ:

ձեր մեծապատուութեան ատիթները չէ

որ կը պակսին. յորհրդարանը ու

Պատգամաւորութիւնները ձեր ձայնին

ուշադրութիւն կը դարձնեն, ու հա-

ւանօրէն անոր արձագանքը Աւստրիոյ

սահմաններէն դուրս ալ չի կորսուիր:

Յոյս ունինք որ ձեր բարձր մե-

ծապատուութիւնը հայերու ծանօթ

առապանքներէն ներշնչուած, մեր

խնդիրքը կը կատարէ:

(Հարխաւար usruquruxhuf)

Զէրնովից, Նոյ. 1902

— Կիմանանք թէ մեր ազգա-

յիններէն բնիկ ֆիլիպէցի Տօթթ.

Նշան Թագուորեան, որ երկար տա-

րիներէ ի վեր Պուլկարիոյ մէջ նա-

հանգային բժշկի՝ կառավարական

պաշտօններ կը վարէր, այս ան-

գամ հրաժարած ըլլալով մտադիր

է մեկնիլ Եւրոպա իր արուեստին

մէջ մասնագիտութիւն ստանալու

համար:

— Երուսաղէմի լուսարարապետ

ընտրուած է Տ. Գարրիէլ վարդա-

պետ Արուշեան:

— Պոլսոյ թերթերը կը գրեն

թէ Պատրիարքը անցեալ շաբթու

ստամբուլի անհանգստութիւն (°)

ունենալուն պատճառաւ, անմիջա-

Բայց հետեւեալ առաւօտը ստակալի դրութեան մը
մէջ ինկաւ. երբ նշմարեց որ սնտուկը չկար...

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ

Մեծ-Մարգարայանը չափազանց ուրախ էր:

Իր քստմեղի ծրագիրը բոլոր կուտակներու,
փոխ-կուտակներու եւ նահանգային վարչէ մար-
միններու սեղանին վրայ դրուած էր, որմէ արդէ
ու ոմիւր կը հոտէր:

Ահա՛ այդ ծրագիրը գործադրութեան դրուած էր
թէ չէ, — Սուլթանը Արաւիայի Բեկիւնի պաշտօնը
կուտար վէճիլ Ծաքիր փաշային ու կը զրկէր զգլի
Վան, ո՛ւր ամենէն աւելի կասկածներու տեղի
կար:

Ծաքիր փաշային համար այդ պաշտօնը մեծ անիթ
մըն էր, նախ իր քառակը լեցնելու համար, յետոյ
իր վրէժը լուծելու ա՛յն ժողովուրդէն զոր կատէր
եւ որուն անունէն կը խորշէր:

Օ՛հ, այդ քստմեղի թուականը նշանակելու պէտք
չունինք... Ամեն մարդ գիտէ թէ՛ զե՛ս երէկ էր
որ այդ զաւանթն ոտքը կտրեցաւ մեր խիզճ հայրե-
նիքի սուրբ հողէն:

Ծաքիր փաշայ Վանայ քաղաքը հասնելուն պէս,
իր գաւազնութիւնը յաջողցնելու համար կանչեց
Հայեթա զի, Թակուրցի, Մալեցի, Մուկուրցի ու
Շաւուկցի քուրտերու ցեղապետները: Գնեց թէ՛
Սուլթանին ծրագիրը յարգուած էր իրենց կողմէն:
Յետոյ ջանաց ձեռքի սակէ Հայերու արամադրու-

թիւնն ու ներքին ուժերու կազմակերպութիւնն ու-
սումնասիրել:

Այդ, արտակարգ քննիչը քաղքին ամենէն աւելի
աչքի դարձուած երեւելիները կանչեց, որոնց մէջ կը
գտնուէր մեր ծանօթ վախճաւուն, — Նաթանիկ Սե-
րոր աղան:

— Երկրին ու կառավարութեան շտաբը կը պա-
հանջեն որ դուք աշխուրջ ըլլաք ներկայ պարագա-
ներու մէջ, ըսաւ Ծաքիր փաշա ծանր ու խորիմ
ձայնով մը: Դուք պէտք է Օրէնքի ու Արդարու-
թեան համաձայն վարուիք: Միտիտ ժողովուրդը
ձեր խօսքերուն կը նայի. ուր որ առաջնորդէք
զինքը՝ կրկնայ իր գլուխը ձեռք ու կը հետեւի ձեզի:
Անոր յոյսերուն, անոր մտածումներուն, անոր բո-
լոր ձգտումներուն յետադիմ էք դուք, անոր ճա-
կատապիր ձեր ձեռքն է: Երբ հանգիստ չմտաւ ան,
երբ գլուխը կը վերցունէ կառավարութեան դէմ եւ
երբ երկրին շահերը վստահելու կաշխատի, եւ բա-
ցարձակապէս կը հաւատամ եւ հաւատացած եմ թէ
ձեր զաղտնի թեւադրութիւնը կայ: Ըսէ՛ք, իրա-
ւունք չունի՞մ այսպէս կասկած մը ունենալու:

Հայ խամբաները սոսկումով մը լեցուած՝ իրարու
երես սկսան նայիլ ու մէկը չէր համարձակեր ա-
ռարկութիւն մը ընելու:

— Միթէ՛ք երեք սարկներէ ի վեր այս քաղքին ան-
ցած զարձանները ձեր աչքին դարձած չեն, յարկեց
Ծաքիր փաշա: Միթէ՛ք տեղեկութիւն մը չունիք...
Միթէ՛ք նոր կիսմաք:

— Մեր ձեռքէն ի՞նչ կուգայ, ընդհատեց Նաթա-
նիկ Սերոր աղա:

— Ինչպէ՞ս... հարցուց Ծաքիր փաշա:

(Շարունակելի)

պէս բժշկներ կանչուած են, որոնք պէտք եղած դարմանը տուին: Պատրիարքը այցելունը կընդունի ու այս օրեր պիտի կրնայ բնակարանէն դուրս ելնել:

— Վեհ. կաթողիկոսը Մարտիրոս Հոգաբարձութեան յանձնարարած է ու տեղւոյն համար բահանայ մը պաշտօնի կոչէ, որովհետեւ Եւրոպայի Առաջնորդ Իւթիւնեան սրբազանի հոն իբր քահանայ պաշտօն վարելը անյարմար կը դատուի:

— Պոլսոյ Սոքրալիսի օրաթերթը անցեալ երեքշաբթի օրէն ի վեր նախարարական հրամանաւ անպայման կերպով խափանուած է. այդ թերթի վերջին թիւերուն մէջ միջոցի դատուած ու է գրուած թիւն մեր աչքին չէ զարկած. կը յուսանք թէ կաշառքի փոքրիկ գումարի մը շնորհիւ մէկ քանի օրէն Սոքրալիսի վերստին հրատարակուի կսկսի:

— Տեղի անձկութեան պատճառաւ Կոստանի Տաճկահայ գաղթականաց համար եկած նոր նւապատները յաջորդ թուով պիտի հրատարակենք:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Շու կիւնէրտէ ուսում Մաքէ. թոնիա իշխն պիր վալի եւստտ պիր պէյ թային իթմէք պապըն. տա տիրւումով տարեկերինտէ միւ. պատէլէի էքքեար ճէրեան իթմէք. տէ օլընտըլըն ճէրտէլէր եազըլ. յօր. Աւստրիա Գօնթ տը թու. բինին նասպընա գարըլ կէլմիշ. Տիրւումովար պու մէսլէտէ Հապա. պուրկ վէ Բօմանով ֆամիլիարը. նա մէնսուպ, եանի Աւստրիա վէ Բուս հիւքիւմտարըլը աիլէսին. տէն պիր Բրէնսին նասպընը թէր. ճիհ իթմէքտէ իմիշէր. Աւստրիա թէքիլիթ իթմիշ իթալիա Գրալը խանէտանընտան պիր գաթըն նամ. զէթ օլընմադընը:

Սթանպուլտան պիւտիւրիւտիկի. նէ նազարէն, Տանիմարգանըն բրէնս վալտըմարըն գաթիլէն գան. տիտալըլը իշխն տէօվէթլէր միւ. թէքիլէ իմիշէր. Բրէնս վալտըմար Եոնսան գրալընը պիրատէրի օլտըլը կիպի, Չարա վէ իթալիա Գրալընա թէյզէ էվլատը տիւշէր:

— Սապըգ Լիբանան պէյի Ն.ս. ուս բաշա՝ միւթէվէֆա Տատեան Արթին բաշանըն եէրիլէ խարի. ճիլէ միւթէշարը թային օլընմըլ տըր:

— Ճանիի մէշհուր Էնիս բաշա Գասթամօնի վալիսի թային օլընտըլընտան մատա, շիւտի տալի վէգիլիթ բուլպիսինէ նայիլ օլ. մուշ տըր. Պու զատտար Տիար. պէքիլի՝ զըրտըգտան վէ Հալէպ վիւայէթինտէ էնվաի զուլուար

իճրա իքտիքտէն սօնրա տէօվէթ. լէրին թալէպի իւզրէ պիր գաշայ էվէլ ազլ օլընմըլ տըր. Ֆա. գաթ Սուլթան պէօլլէ խօնխար ճանիլէրէ միւ. քեաֆաթ վէրմէք քէնտիսինէ մէպտէ իթթիխազ իթմիշ օլտըլընտան, անը ախի. բէն Գասթամօնի վալի թային իթմէքլէ տէ իգթիֆա իթմէյուպ շիւտիտէ վէգիլիթ բուլպէսինէ իւքսէլթմիշ տիր:

— Իւքսէլպտէն Տնէվիլիք կազէ. թասընա եազըլտան պիր մէքթուպ տէյօր:

«Հաֆըզ բաշա թէքթար վալի նասպ օլընուպ իւքսէլպէ կէլտի. պուշախ իւք վալիլիկինտէ պուլկար տէսթթը իլէ պիր միւլադաթը էսնասընտա՝ պուլկարարը «Բիս միլլէթ» թէսմիլէ իթմիշ իտի. իշթէ պու գաֆատա օլտան պիր թիւրք շիւտի իսլահաթ իճրա իթ. մէք իշխն պիզէ եէնիտէն վալի կէօնտէրիտի. Ղարը նէ կիպի իսլահաթ իճրա օլընմադըլըն պուլտան անլալապիլիսինիլ. Հա. ֆըզ բաշանըն էվէլէթ վալիլիկին. տէ Արնապուտար ազըլըն թալէպ իթմիշէր իտի. պու տէֆա տալի անըն իլէ իմիլիլէ իտէմիլէճէք. լէրի շիւքսէլիլ տիր:

— Թիւթիւն Բէթիսի հիւքիւ. մէթէ 700,000 լիրա վէրմէկէ րա. զի օլմուշ տըր. պու մէպլազ Բէ. ժինին թիճարէթինտէն հիւքիւմէ. թին սէհմինէ օիւլէն վարիտսթլէ թէմին օլընմադ տըր:

— Յրանսա հիւք մէթիւնինէլը իթտիկի «Սարը Բէսալէ» տէն տօ. լայը վէ Մահմուտ բաշանըն ճէ. նազէսինին Սթանպուլտա իւքիլ ի. շիւն մուլաֆադիլիթ հասըլ օլընմադըլը սէպէպլէ Սուլթան վէ եըլտըլ ալանէսի բէք միւթէսիթ օլմուշար. Պու պապտէ իյզահաթ ալմազ իշխն Սուլթան Բարիլ էլիսի Սիւնիլ պէյին Սթանպուլա կէշմէսինի էմր իթմիշ տիր:

ՏԱԼԻԼԻԹԷ

Սապըգ վիւքէլա Բէյիլի վէ Տի. մօզրատ Բարթիսինին Բէյիսի մէշ. հուրը Մ. Գարապէլուզն վէֆաթ իթմիշ օլտըլըն ճուսա էրթէսի կիւնիւ Սօֆիատան ալընան թէ. լէկրաֆլար պիւտիւրիլէր. Ֆէխա. մէթու Բրէնս հազրէթլէրի միւ. թէվէֆանըն զէվէնիլէն պիր թէէ. սիւֆնամէ Եօլլալուպ, Մ. Գարա. վէլուզն Էէտաքեար պիր վաթան. բէրվէր վէ մէշհուր պիր էգօնօ. միսթ օլտըլըն զիքր իտէրէք. անըն էվլատ ու աիլէսինին թէա. իւշ վէ իսթիգալընը թէմին ի. տէճէկինի վատ իլէ, մաթէմիսազ գատընը թէսէլի իթմիշ տիր. Գէզա Սօպրանիլէ՝ միւթէվէֆա Գարապէլուզն էվլատ ու աիլէսինի սէնէվի 6,000 ֆրանք թալսսիս էյ. լէտի. Տնէվիլիք կազէթասընը պէյանը իւզրէ, Գարապէլուզն վէ. ֆաթը կիւնիւ նէգտիլտէ 5 սան.

թիւ նազըրտ ագճէսի պուլընմա. տըլընտան մատա, պիր գաշ պին ֆրանգ պօրճը չըգըլ տըր:

— Ալմանիա վէ Աւստրիա տէօվ. լէթլէրինին եէնի կէօմրիւք թա. րիֆէլէրինէ գարըլ քէնտի մէն. ֆաթթարընը մուհաֆազա իթմէք իշխն Պուլկար վէ Սըրպ հիւքիւ. մէթլէրի պէյիլիլէրինտէ իթիլաֆ հասըլ իթմէք պապընտա մուխա. պէրէ վէ իսթիշարէտէ պուլընը. յօրլար:

Բ Ո Ւ Ս Ի Ա

Վարչապատան Պէրին կազէ. թալարընա վէրիլէն պիր թէլէ. կրաֆ Բուսինըն ասքէրիլէ հա. զըրըլընտա պուլընտըլըն սէօյ. լէյօր. Բէտիֆ գապիլթլէրի իլք է. միւտէ եէրլէրինտէ հազըր պու. լընմազ իշխն էմրնամէլէր ալմըլ. լար. Շըմէլտըֆէր տիրէթթուրըլ տալի իգթիլա օլտըլը սաթթա խըտմէթէ հազըր պուլընապիլմէք իշխն լազըլ օլտըն թէտարիգաթ իթմէք էմր գապուլ իթմիշէր տիր:

Ա Ի Ս Տ Ր Ի Ա

Ճոռնալ Տ'իւրալիս կազէթասը Պալլան վէ պախուսուս Մաքէ. թոնիա իշխնտէն տօլայը վիլէն նա մուլպիլիլտէն ալթիտէք մէք. Էուպը ալմըլ տըր:

Աւստրիա ասքէրիլէ հազըրըլը կէօ. տիկինիլ Էսմէն ճէր իտիլիլթր իսէ տէ, պէն թասուլ իտէրիլ քի հէք պիր իսթիլալթա մուգապլէ իտէ. պիլմէք իշխն, օրտուըն հէր գօլլա. ընտա հազըրըլ կէօթիլիլթր:

Հուլիսարիա վէ Աւստրիա տէկիլ. մէնլէրինէ քիւլլիլթլի ուն սըբարըլը վէրիլմիշ տիր. Տիկէր թարաֆտան չը. մէնտըֆէր շէրքէթլէրի վէ Լօյտ գուս. բանսաը նազլիլէ իշխն հէր պիր թէր. թիպաթլարընը իգմալ իթմէլէրի վէ հազըր պուլընմալարը պապընտա է. միլլէր ալտըլար. իւպու թէտալլէր իւլարքիանըն հազըրըլարընա վէ է. տիրնէնին հարպիլէճէ էնէմիլիլթլի նօգ. թալարընա վէ Պուլկար-Մաքնթոնիա սինօրլարընա ասքէր թէճէմիլ իթմէ. սինէ մուգապլէ իշխն տիր:

Պուլտան մատա, Սթանպուլտան ալընան հալատիլլէրէ պինտէն, Լա. մատթըն վէ Կօլուխալթիլին սօն միւլապաթը իշխն՝ էլիլլէրին թէմին իթմէսինէ մուգալիլ օլտազ, օրատա զիլատէսի իլէ գօրգըլլար:

Լամատթըն ախիլէն Վիլենայա կիթմէսի 1877 Յունվար 15տէ Մ. Սուսարօքուլըն Վիլենայա կէօնտէրի. լուպ տէ, Հէրսէք վէ Պոսնայը Ա. Լըստրիայա թէրք իթմէք գալլիլ իլէ՝ պուլըն րուս թարաֆընը թուլմազ ի. շիւն գանտըլմըլ օլմաընա թէշպիլ օլընթօր. նասըլ քի, մէքըլիլ սէնէ. նին Ապրիլ Չիլիտէ Բուսիա թիւր. քիլայա գարըլ իլանը հարպ իթտի:

— Իթալիանըն Նիմ Բէսմի պիր կազէթասը Պալլանլարտա մուհա. րէպէ հազըրըլընա տալի կազէ. թալարըն եազըրըլարընը ճէհր իթ. մէլլէ պէրապէր, հէր պիր վու. գուսթա իթալիանըն գարըլ տուրմայա հազըր պուլընտըլընը իլապէ իտէրէք, քէնտիսի տալի

ըազըրըլարը թաստիգ իթմիշ օ. լըյօր:

Մ Ա Ր Ո Ք

Մաղուպ օլտան Մարոք ասըսը Պու Համարա պիր գապիլէ էլիլիլ եէսիր տիւղմիշ օլմալլէ, գապի. լէնին Բէյիսի պիր մըգտար բարա. յա մուգապիլ անը Մարոք սուլ. թանընա թէսլիմ իտէճէք իմիշ. Պու աՀամարանըն շու սաթթա ֆէ. սէ կէօթիլիլթլիլ օլմալը մէհթէ. միլ տիր:

Թ Ի Ա Պ Ա Ր Տ Ը

Թիւպարսի Ա. հատորը զրկած ենք մեր հետեւեալ գործակալներուն. ուստի այդ խիստ հետաքրքրարժեք ու շահեկան գիրքը ստանալ փափաքողները կրնան գիտնել՝

Պուրկազ	Տ. Արտաշէս Հարենցի
Ֆիլիպի	» Գ. Թիւթիւնեանի
Շուրլա	» Ասլան Տօնիկեանի
Ռուշուր	» Սարգիս Մանուկեանի
»	» Է. Գաֆրիլէանի
Սօֆիա	» Ասատուր Մկրտչեանի
Տօպրիլ	» Նիկողոս Սիսակեանի
Սիլիւստի	» Թ. Սարգիսեանի
Սիլիլի	Տէր Վաղինակ Հօր
Պուրթէ	» Թով. Փափազեանի
»	» Թով. Պիպէնեանի
Գօնարանց	» Սիսակ Մելիքեանի
Կալսց	Տէր Անտոն Հօր
»	» Գրիգոր Յակոբեանի
Գանիլի	» Կ. Էրզնկացեանի
Աղիսանդ.	» Ս. Մարգարեանի
Պուրթն	» Զ. Հայրենեացի խմբ.
Ֆիլիպի	» Կ. Մարտիկեանի
Ռուս	» Յակոբ Ֆրանքեանի

170 Սաւաթ Պրիճ

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

ՆՈՐ ԵՐԻՍԻԱՆ կամ ՄՐՄՈՒՄ ՀԱՅ. ԿԱԿԱՆ. Այս երգարանը Բ. ունգամ տպագրուելով աւելի ճոխացած ու բարեկրթուած է, եւ հակառակ դէպքի ածանոթեանը կը պարունակէ ազգային հին եւ նոր խիստ շաւ. հրգեր:

Գին 1 Յր.

ՆԵՏԱ. կամ ՄԱՄԻՍ ՊԱՏԱՆԻԸ, Պուլկարիլ ազատութիւնէն ուսալ Պուլկար գիւղացիին թուրքերէ կը. րած տառապանքները ու անոնց նիստ ու կացը կը պատկերացնէ: Եւս հետաքրքրական:

Գին 50 ՍԱՆԻ.

ՀԱՅՐԵՆԻԿԻ ԶՈՂԵՐ. Պատկեր մը Տաճկահայաստանի իրական կեանքէն, գրեց Ա. Նահապետեան:

Զեղչեալ Գին 1 Յր.

Այս գիրքերը տառապան համար պէտք է գիտնել իրաւունքի խմբաբաշխութեան, բոլորի ծախքը 10 ալիսն սանթիմ միատեղ զրկելով. իսկ գիրքերու արժէքին համար, կիլէ ուրիշ գիւրթիւններ պակսին, կ'հղուսուի նամակագրօյմ 10 0/0 զեղչով:

ՁՐԻ ԾՍԵՈՒՅՈՒՄ

ՁԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՐ

Պաշտօնական ազդերու տղը (35 տառ) 10 սանդիմ:
Անհատական ազդերու տղը (35 տառ) 20 սանդիմ:
Երկրակալական ազդի համար 20 0/0 զեղչ:
Փոխարկեր դրամ կամ անհատական որոշմ զրկել կանխիկ:

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печ. на Хр. Н. Войниковъ—Варна